

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
8231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

ODLOMKI IZ NAŠE ČASNIKARSKE PRETEKLOSTI

Urednik "Glasa SDZ" je z dne 22. julija t. l. v svoji koloni "Odlomki iz domače kronike" citiral dva stavka iz članka liberalnega časnikarja Stojana Pribičevića v zvezi s sporom med Kominformo in vodstvom jugoslovanske komunistične stranke. Ta članek Stojana Pribičevića smo iz "New Republic" v celoti prestavili in objavili v "Enakopravnosti" z dne 12. julija, kot to pravilno ugotavlja urednik "Glasa SDZ" g. A. Šabec.

Mi ne želimo, da bi ta članek bil komentiran v popačeni obliki, ker smatramo, da je pri temu prizadeta sama "Enakopravnost," ki je omenjeni članek Stojana Pribičevića v celoti objavila. Iz tega razloga bomo tu podali nekaj pripomb v zvezi s komentarjem dveh edinih stavkov s strani g. Šabca.

V svojem članku je Stojan Pribičević obravnaval spor med Kominformo in vodstvom jugoslovanske komunistične stranke. Med ostalim je omenil, da so nekatere kritike Kominforme upravičene. Pribičević je ugotovil:

"Ljudstvo se je naveličalo primitivne nespo- sobnosti, orijentalke lenobe in balkanske grobsti uprave, ki je izrasla iz gozdov. Nihče ne želi, da se ga označa za buržuja, zato ker se je obril; končno je tudi sam maršal Tito rad čist."

V članku Stojana Pribičevića sta vzbudila pozornost urednika "Glasa SDZ" prav omenjena dva stavka. Njih se je oklenil in jim pristavil obširen komentar, ki jedro celega članka strahovito pačijo. Kajti namen članka ni bil, da govori o "grobosti uprave, ki je izrasla iz gozdov," ampak, da pojasni odmev kritike Kominforme v sami Jugoslaviji. Stojan Pribičević je očitno v tem sporu na strani Tita, katerega smatra za "komunistično nadaljevanje jugoslovanskih narodnih junakov od 14. do 19. stoletja."

Isto visoko mnenje o maršalu Titu je končno imel tudi sam g. Šabec, ko je v uvodniku "Enakopravnosti" z dne 27. julija leta 1943 pod naslovom "Narod Krpanov, ki mu vladajo pritlikavci" ugotovil sledeče:

"Poveljnik narodno osvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije, Tito, ni samo najpopularnejša osebnost med oboroženimi svobodorci, temveč je najpopularnejša osebnost tudi med vsemi sloji jugoslovanskega ljudstva."

Ni nobenega dvoma, da je poleg A.D. prav "Glas SDZ" edini slovenski časopis v Zedinjenih državah, ki je sovršen novi Jugoslaviji, Sovjetski zvezi in vsem državam vzhodne Evrope, ki so zavrgle stare ekonomske in socialne sisteme ter jih zamenjale z novimi. Zato tudi g. Šabec, urednik "Glasa SDZ," ni razodel nič novega s citiranjem dveh edinih stavkov iz članka Stojana Pribičevića, ampak je le potrdil svoje sovražno stališče napram vsem onim, katerim je nekoč izražal vse priznanje in glorio. G. Šabec je 25. maja leta 1943 v uvodniku "Enakopravnosti" pod naslovom "Če slepe strasti vodijo pero" o današnji obliki vladavine v Jugoslaviji popolnoma pravilno ugotovil sledeče:

"Kakšna bo oblika nove vladavine, ne vemo in bodo o tem odločali ljudje, ki se bore na terenu s puško v roki za svojo očetnjo, ne v Londonu niti ne v Washingtonu."

Gornjo izjavo je potrdil v svojem omenjenem članku sam Stojan Pribičević, ki je iz Beograda poročal:

"Najbolj značilen stavek v odgovoru Centralnega odbora jugoslovanske komunistične stranke na resolucijo Kominforme je bil: Kako se more rabiti takšne besede proti ljudstvu, ki je v tisoč borbah gledalo smrti v oči?"

Ne moremo kaj, da bi ob tej priliki ne omenili tudi znano metodo ponatiskovanja člankov iz preteklosti, katere metode se poslužujejo naši reakcionarci z namenom, da bi v naprednih vrstah povzročili razkol in zmedo. To metodo uporablja tudi sam g. A. Šabec v svoji najnovejši vlogi reakcionarnega žurnalista. Znan je, da g. Šabec sistematično potvarja dejstva v zvezi z Sovjetsko zvezo in današnjo novo Jugoslavijo. Toda to njegovo delovanje je še bolj groteskno spričo dejstva, da je nekoč z vso vnemo ne samo udril po klerikalni reakciji, ampak tudi po tako zvanih socialistih, ki so dosledno zastopali sovražno stališče napram Sovjetski zvezi in komunizmu. Naj v potrdi-

Izjava Centralnega odbora jugoslovanske komunistične stranke ob resoluciji biroja komunističnih strank

(Nadaljevanje)

Centralni komite Komunistične stranke Jugoslavije mora izraziti svoje začudenje, da so se mogli predstavniki partij—članice Inforbira zavzeti za Hebranga in Žujovića, ne da bi zahtevali od Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije kakršne koli podatke. Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije se čudi, zakaj zagovarjajo ljudi, kakor na primer Žujovića, ki je bil leta 1937 po sklepu Kominterne skupaj z Gorkičem izključen iz Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije, ali kakor Hebranga, ki je nastopal pred ustaško policijo izdajalsko, o čemer je prevaril Partijo, torej dva človeka, ki sta frakcionirala v Komunistični partiji Jugoslavije, jo razbijala ter škodljivo sabotirala tempo graditve in industrializacije Jugoslavije. Mar to ni podpiranje frakcionarstva, izdajalcev in razbijalcev dejavnosti proti Komunistični partiji Jugoslavije? V zvezi s tem objavlja Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije kot dodatek svoje gradivo o Hebrangu in Žujoviću.

Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije odklanja kot absurdno trditev, da so jugoslovanski voditelji v zadnjem času in z veliko naglico in iz demagoških vzrokov storili ukrepe o nacionalizaciji male industrije in male trgovine. Ti ukrepi so bili dejansko pripravljeni že šest mesecev pred omenjenimi obožbami Centralnega komiteja Vsevezne komunistične partije (boljševikov) proti Centralnemu komiteju Komunistične partije Jugoslavije in so rezultati krepitve in razvoja socialističnega sektorja.

Iz govora tovariša Kardelja iztrgani citat je samo splošnega pomena, medtem ko ves njegov govor dejansko navaja linijo Partije v postopno izpodiranje kapitalističnih elementov v sedanji fazi.

V zvezi z vsem tem postaja razumljivo, zakaj glasilo Inforbira, kakor tudi sovjetski tisk in tisk nekaterih drugih partij ni objavil zadnje čase nobene vesti o uspehih gospodarske graditve v Jugoslaviji, kakor so na primer: ukrepi za nadaljno oslabitev kapitalističnih elementov, uspehi pri izpolnjevanju plana, množično pred-

kongresno tekmovalstvo delavskega razreda in delovnih ljudi, združenih v Ljudski fronti itd.

Toda dejstva ostanjejo dejstva. S tem, da jih zamolčimo,

ne moremo prikriti samovoljne in povsem neutemeljene kritike gospodarske politike vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije in linije Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije v gospodarskih vprašanjih.

Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije trdi, da nihče izmed voditeljev ne meni, da Jugoslaviji za izgraditev socializma in ohranitev neodvisnosti ni potrebna pomoč dežel ljudske demokracije in Zveze Sovjetskih socialističnih republik. Samo ljudje, ki so izgubili sleherni stik s stvarnostjo, bi lahko trdili kaj takega. Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije mora pri tem poudariti, da ta pomoč in sodelovanje nista odvisna samo od njega, marveč tudi od dežel ljudske demokracije in Zveze Sovjetskih socialističnih republik. Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije meni, da mora biti ta pomoč povezana z notranjo in zunanjo politiko Jugoslavije, v nobenem primeru pa ne z dejstvom, da ni mogel sprejeti neosnovanih in neresnicah temelječih obožb.

Trditev, da se jugoslovanski voditelji pripravljajo na popuščanje imperializma in na pogajanja z njimi o neodvisnosti Jugoslavije, so povsem izmišljene in spadajo v vrsto najhujših klevet proti novi Jugoslaviji.

Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije pa mora poudariti, da so storili v nekatere dežele ljudske demokracije partijski in državni organi celovito korakov, ki niso bili z ničemer izzvani, ki so žalili narode Jugoslavije, njihovo državo in državne predstavnike in ki vodijo k izpodkopavanju omenjenega sodelovanja in kvarijo odnose z Jugoslavijo. Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije se ne smatra za dolžnega, da bi v bodoče molčal o podobnih korakih.

Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije ne meni, da je s tem, da je odklonil diskusijo o napakah, katerih ni zakrivil, kakor koli kršil enotnost komunistične fronte. Enotnost te fronte ne temelji na priznavanju izmišljenih in skonstruiranih napak in klevet, marveč na dejstvu, ali je politika določene partije dejansko internacionalistična ali ne. Ne moremo pa molče preko dejstva, da je Inforbira kršil načela, na katerih temelji in ki so predvidevala prostovoljnost vsake partije v

pregledu sprejemanja sklepov. Inforbira pa ne samo, da sili voditelji Komunistične partije Jugoslavije priznati napake, ki jih niso storili, marveč poziva člane Komunistične partije Jugoslavije na upor v Partiji, k razbijanju enotnosti partije. Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije ne more nikoli privoliti, da bi se diskutiralo o njegovi politiki na bazi izmišljotin, netovariškega odnosa, brez medsebojnega zaupanja. Taka osnova ni načelna in v tem in samo v tem smislu je Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije menil, da ni enakopraven v diskusiji in da ne more sprejeti diskusije na tej bazi.

In nadalje, v zvezi z rečenim Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije odločno odklanja obožbo, da je Komunistična partija Jugoslavije predsedala na pozicije nacionalizma. Z vso svojo notranjo in zunanjo politiko, zlasti pa s svojo borbo med narodnošvobodilno vojno in s pravilno ureditvijo nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji je Komunistična partija Jugoslavije dokazala prav nasprotno.

S pota v Jugoslavijo

Ludvik Medvešek

Zadnjič sem poslal poročilo z otokov. Na ta dan smo imeli kolekto za nakup brivskega stola, ki stane nad \$400. Prvič je znašel zbran znesek nekaj nad \$2000 in približno toliko drugih. Nekateri so prispevali več, drugi manj. Zvečer pa se je kazal film "Mavrica" in nekateri drugi filmi iz partizanskega življenja.

V nedeljo, 4. julija, med 3. in 4. uro zjutraj smo pluli mimo druge skupine Azorskih otokov, ob eni popoldne pa smo zagledali tretjo skupino. Ta sklenjena veriga otokov je dolga okrog 50 milj. Deloma smo pluli blizu obrežja. Lepa pokrajina in vse zeleno, skrbno obdelano, ob obronku obrežja pa lepe vasice in mesteca. Res krasno obrežje in rodovitni svet.

Ob osmih zvečer je priredila mlada lep in pester koncert. Programa ne bom opisoval, a je bil izbornost izvajen. Slovence Frank Zot je fotografiral razne skupine.

V ponedeljek, 5. julija, je Novak sklical sestanek vseh slovenskih povratnikov: 22 moških, ena ženska, eno dekle in dva dečka. Zopet je predaval oziroma čital Ingersolovo delo o Paineu. Ob treh popoldne pa smo šli Novak, Germek, Švigel in jaz v strojni oddelk in si ogledali velike stroje. Zanimivo zlasti za ljudi, ki se razumejo na stroje. — Zvečer pa so mornarji vpriporili igro iz partizanskega življenja, za nameček pa še slovensko igrice "Brivec in zdravnik pri operaciji".

V torek, 6. julija, splošna seja vseh povratnikov, v sredo nič posebnega, v četrtek, 8. julija, ob šestih zjutraj pa smo pristali v Gibraltarju, kjer se je ladja založila z oljem, ob pol eni popoldne pa smo odpluli naprej. V Gibraltarju so ves čas prodajalci v malih čolnih obkroževali ladjo in prodajali razno blago ozir. predmete. Jaz nisem kupil ničesar. Pri prodajanju pa kričanja nič koliko v vseh jeziki.

V petek, 9. julija, smo pluli mimo Alžirja, v soboto zvečer pa smo imeli majhno zabavo v korist doma za mornarje. V nedeljo, 11. julija, smo imeli zopet lepo mladinsko priredbo: petje, glasba, narodni plesi itd. Parnik je plul ob Siciliji, ob dveh zjutraj pa zavil v Mesinjsko ožino. Isti dan ob devetih

Z omenjenimi neupravičenimi obožbami je bila storjena naši Partiji, našemu delavskemu razredu in delovnim množicam, narodom Jugoslavije sploh ter njihovi nesebični in herojski borbi — največja zgodovinska krivica. Centralnemu komiteju Komunistične partije Jugoslavije je jasno, da bo sovražna propaganda izkoristila obožbe Centralnega komiteja Vsevezne komunistične partije (boljševikov) proti Centralnemu komiteju Komunistične partije Jugoslavije za klevetanje Sovjetske zveze, Jugoslavije in drugih demokratskih dežel Toda Centralni komite izjavlja, da ne prevzame nobene odgovornosti za vse te pojave, ker jih z nobenim svojim korakom ni povzročil.

Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije poziva partijsko članstvo, naj strne svoje vrste v borbi za uresničenje partijske linije in še večjo okrepitev enotnosti Partije; delavski razred in ostale delovne množice, združene v Ljudski fronti, pa naj še vztrajneje nadaljujejo graditev naše socialistične domovine. To je edina pot in način, da v praksi dokažemo vso neupravičenost omenjenih obožb.

Plenum Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije.

Beograd, 29. junija 1948.

zjutraj sem odposlal brzojavko hčerki Anici, naj sporoči mami in ostalim, da dospe "Radnik" v Reko v sredo dopoldne, 14. julija.

V ponedeljek ob pol štirih popoldne smo videli zadnje italijansko mesto Santa Maria, malo pozneje pa smo bili že na našem Jadranskem morju. V torek smo pluli blizu obale, ob 11. uri pa se je ladja ustavila v pristanišču na otoku Visu, nakar je prišla na ladjo komisija, ki nam je dala navodila, kje bomo dan ali dva ostali, da potem odpotujemo vsak na svoj dom. Ob dveh popoldne pa smo se ustavili v Splitu. Krasna okolica in zelo lepo, moderno pristanišče. V Splitu smo se ustavili zato, ker je zbolel neki mornar, katerega je bolničarka odpremila v bolnišnico na operacijo slepiča. Ob pol štirih se je bolničarka vrnila, nakar smo odpluli naprej proti Reki.

Jugoslovanska obala je res krasna, kakor tudi otoki. Lepote ne bom opisoval, kajti to bodo gotovo storili drugi, ki se lahko bolje izrazijo kot jaz. Sicer pa so ob tem trenutku, ko pišem te vrstice, moje misli pri mojih dragih, katere nisem že toliko časa videl.

Zvečer je komisija pregledala seznam vse prtljage, tako da bo vsakdo dobil svoje. Komisija je tudi vpisovala prijave za delo in izmenjavala denar, kdor ga je želel izmenjati. Razdelili so nam tudi potne liste, katere smo oddali, ko smo se vkrali na ladjo. Ker nas je 469, je komisija delala do dveh zjutraj.

Sreda, 14. julija. Danes popoldne dospemo v Reko. Ob pol petih bo v pristanišču slavnostni sprejem. Potniki smo dobili brezplačne vozne listke za prevoz po železnici.

V pristanišču smo dospeli ob petih, ker je bil program nekoliko spremenjen. Bil je slovesen sprejem. Na pomolu je čakalo okrog šest tisoč ljudi. Uradna poslopja so vsa okrašena, vsepovsod pozdravni napisi in dobrodošlice, izredno velika godba, uniforme, petje, govori. Vse to je trajalo do 6 ure.

Naša skupina bi imela odridi z vlakom ob eni zjutraj. Moja žena in sin Mirko sta dospela v Reko že ob 11. uri popoldne, ker se je brzojav glasil, da dospe parnik v luko že popoldne. Tako sta čakala ves dan, nato pa sta prišla na krov ob osmih zvečer, ko so prve skupine že odhajale, dočim je bil odhod za našo skupino spremenjen. Na ladjo so prišli tudi drugi sorodniki. Moja žena in sin Mirko sta prespala na ladji, in sicer Mirko v istem oddelku kot jaz, žena pa v ženskem.

Četrtek, 15. julija. Ura je pet zjutraj in sem že vstal, dočim sin Mirko še vedno trdno spi, prav tako žena, če spi... Dolgo me je čakala in končno dočakala. Za menoj je 34 let tujine in sedaj sem končno doma.

Ob devetih zjutraj smo se odpeljali z vlakom v Ljubljano, kamor smo dospeli ob pol dveh popoldne. Sprejem je bil prisrčen. Na kolodvoru me je čakal sin Ludvik in drugi. Žena je pustila doma gospodinjstvo, pa je nismo mogli pregovoriti, da bi ostala nekaj dni v Ljubljani, temveč se je odpeljala naprej v Novo mesto.

Danes, 16. julija, sem oddal fotografski aparat za revijo "Tovariš", katerega mi je izročil Mirko Kuhel, tajnik SANSA. Bil sem tudi v uradu "Slovenskega poročevalca". Popoldne se odpeljem s sinom Mirkom v Kranj po nekih opravih, nato pa v Novo mesto ozir. Zabljo vas. Pozdrav vsem ameriškim rojakom iz naše lepe Slovenije.

Ali ste naročnik "Enakopravnosti"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

M. Ujin:

PRIRODA IN LJUDJE

Znanost rešuje mesto

Izbruh vulkana je bil vselej nepričakovana nesreča celo za tiste ljudi, ki so živeli na njegove vzhodu. Zato tudi najde pri vulkanskih izbruhih toliko ljudi smrt. Leta 1902 je bilo na otoku Martinique v pičli minuti porušeno celo mesto St. Pierre. Nenadoma se je dvignil iz žrela velikanski oblak žarečega pepela in dima, zrasel v dva kilometra visoko steno in se pognal z večjo hitrostjo kakor brzovlak. V nekaj trenutkih je že preletel osem kilometrov do mesta. Z vso silo se je spustil na ulice in trge mesta, ki ga v trenutku ni bilo več. Vse prebivalstvo—28.000 ljudi—je bilo pokončano. Na rešitev ni bilo mogoče misliti.

Podobno je bilo z Vezuvovim izbruhom pred približno dva tisoč leti. Vezuv je veljal za ugasel ognjenik. V njegovem žrelu je bil zrasel gozd. Na vzhodu gore so gradili ljudje tri mesta: Herkulanej, Pompeje in Stabijo. Nenadoma pa se je vulkan prebudil. Mase pepela, zmešanega z dežjem, so preplavile tri mesta in pokopale pod seboj na tisoče ljudi.

Ali lahko preprečimo izbruh vulkana? Ne, tu so sile prirode še vedno močnejše od nas. A naše povedati njegov izbruh in se pravočasno spraviti z begom na varno, to je že rešljiva naloga. Ščasoma bo dobil vsak speči vulkan čuvalja — znanstveno opazovalnico. Občutljivi aparati bodo prisluškovali dihanju spečega sovražnika. Kakor hitro se bo začela lava dvigati iz globine, bo pokazala torzijska tehtnica, da se je spremenila sila težnosti. Električni termometri, ki jih bodo spustili v zemeljske razpoke, bodo zabeležili naraščanje vročine. In tako se bodo razširili po radiu opozorilni signali, ki bodo spravili na noge vse v okolici živeče ljudi.

Trume beguncev bodo pohitele v pristanišča, na postaje in na letališča. Na vse strani jih bodo odpeljali vlaki, ladje in letala. Poslednji bodo odleteli opazovalci z opazovalnice vulkana. In ko bosta končno lava in pepel bruhalna iz svojega ujetništva, ne bo v bližini nobenega človeka več. Sovražnik bo našel le prazne ulice in opuščene hiše.

Iz dnevnika magnetne igle
Ruda nam sama pošilja signale iz globine, nas sama kliče k sebi. Kadar opazuje geofizik odsvite torzijske tehtnice, lovi signale zipo zemlje. Torzijska tehtnica je le malo komu znana. Imamo pa še drugo pripravo, ki tudi sprejema podzemeljske signale in ki jo vsakdo pozna. To je magnetna igla.

Kako zapleteno življenje živi magnetna igla v kompasu ali v kakem drugem magnetnem aparatu, v hišici iz stekla in kovine! Poslušno poroča ne samo o tem, kar se godi krog nje, ampak tudi o tistem, kar se dogaja mnogo tisoč in celo milijonov kilometrov daleč od nje. Polarni sij na severu in električne tokove, ki opasujejo ekvator, vrtenje zemlje okrog svoje osi in njen letni tek okoli sonca, celo vrtenje sonca in skrivnostno delo, ki se vrši v globini sončnih peg—vse to čuti magnetna igla, o vsem tem poroča ta majhena stvarca, ki ima bolj oster čut kakor kar koli drugega na svetu.

Imamo aparate, v katerih magnetna igla sama zapisuje svoja zibanja, kjer sama piše svoj dnevnik. Njen dnevnik je zanimivejši čtivo kakor dnevnik katerega človeka. Naj navedem tu na primer stran iz dnevnika magnetne igle na enem izmed aparatov zvez-

Toda tem silam ni povsod na zemlji pot odprta, ne puščajo jih povsod naprej. Kjer jim je na poti takšna ruda, kakor je magnetni železovec, so jim vrata na stečaj odprta. Kjer jim je na poti bazalt, so odprta komaj za špranjo. Kjer pa sta sol in nafta, so vrata trdno zaprta.

Skozi magnetni železovec si utirajo magnetne sile pot v močnem toku. Zato ga tudi imenujemo magnetnega.

Skozi sol in nafto pa magnetne sile ne morejo iti, marveč ju moramo obiti, prodreti skozi sosodne kamenine.

(Dalje prihodnjič)

SANJE REAKCIONARJA ULFACIJA IN STVARNOST

Debeloglavi gospod Ulfacij, nekdanji tovarnar in veleposesnik, se je nocoj že v drugič od samega brezdelja in dolgočasje pretegnil v globokem fotelju. Tuleče je zazeval, prekrizal roke na trebuhu in spet omahnil z glavo nazaj, kakor da je kdo ve kako naporno delal, čeprav ni danes napravil še ničesar drugega, kot le to, da je sredi dopoldneva odšel na sprehod do svoje nekdanje tovarne, jo ogledoval od daleč in se spet vrnil domov.

Zdaj, pred večerjo, se je zleknil nazaj v naslanjač in zadremal. Kraj njega na polici je iz radio aparata pol tiho in za njegovo uho tako blagovozno zvenel glas sopranistke, ki je nekeje v pariškem kabaretu pred mikrofonom prepevala najnovejši šlager v čast Marshallovemu načrtu.

Angleški in ameriški šlagerji, pa najsi so bili melodični ali politični, so bili gospodu Ulfaciju že od nekdaj silno pri srcu, posebno pa od takrat, odkar mu je ljudska oblast nacionalizirala njegovo tovarno. Tistega dne, ko mu je usahnil vrecel mastnih dobičkov in je njegova tovarna postala last ljudstva, ni mogel nikoli pozabiti. Vsak dan bolj je vrtala po njegovi možga-

Če pa je tako, lahko to okolnost izkoristimo pri iskanju železa, soli in nafte.

Geologi hodijo po nekem kraju z magnetnim aparatom. Zapisujejo, kje se je magnetna igla zazibala v eno stran, kje v drugo in v katerem kotu. Na zemljevidu zarišejo s puščicami vsa zibanja. Kjer kažejo puščice na določeno mesto v zemlji, tam se torej osredotočajo magnetne sile, tam je lahko magnetni železovec. Kjer se puščice obračajo v stran, tam ni magnetnih sil, tam je lahko sol ali nafta.

"In kdo, hudiča, jim je dal to pravico?" se je venomer spraševal.

Te pravice gospod Ulfacij ni mogel razumeti. Preveč trpka in grozna je bila zanj in če bi živel še sto let, nikoli je ne bi razumel, tako strašna je bila. Zaradi tega tudi ni hotel nikoli poslušati nobene domače postaje; če je le mogel, jo je preskočil, samo da je ne bi slišal, kajti vsakokrat mu je kar nehotе privrela kri v glavo, zato je vedno ježno zaprl aparat in mu vzel besedo. Ob takšnem maščevanju nad vsemi, ki so ga ogoljufali za mastne dobičke, se je počutil za hip potolaženega. Ob takih trenutkih je po navadi prižgal cigaro, nervozno pihal dim pod strop in čestokrat zadremal. Toda še v polsnu so ga mučile misli:

"Če ne bodo prišli kmalu—prav kmalu, bo prepozno tudi zame. Zmanjkalo bo tudi tega, kar še imam in potem bo konec!"

Toda imel je še marsikaj; imel je dragoceno pohištvo, precej zlatnine in drage kristalne posode, imel je dragocene slike in še lep kupček "jurjev." Imel je pa tudi izreden apetit in ničesar mu ni manjkalo. Jedel je za tri, redil se je in zdravnik mu je že nekajkrat puščal kri, da ga ne bi zadela kap.

"Mir, mir, nobenega razburjenja, gospod Ulfacij!" mu je zabijeval zdravnik.

"Tepec," je zagodrnjal Ulfacij, ko je zdravnik odšel. "Vse so mi pobrali—pa se ne bi razburjal! Komunist je, z njimi drži! Tudi njega bodo obesili, ko..."

"Ko" je sploh nesrečna beseda, že zdavnaj bi jo morali brisati iz slovarja. Pri tej besedi se je vsa politična modrost ustavila, kakor pred velikim jezom. In kadar se je njegov gnev zatel v to skromno enozložnico, je preklel tudi vse Angleže in Amerikance ter vse kralje in cesarje tega sveta, ker so gospoda Ulfacija tako na cedilu pustili.

"Hudič naj vzame Angleže in Amerikance. Sam gobec jih je. Obljubljajo in oblublajo, ne napravijo pa ničesar. Lahko njim, toda gorje meni, ki z vsakim dnem bolj propadam in ne vem, ali naj čakam, ali naj se odločim. Mar naj grem sedaj delat kot navaden delavec? Tega vendar ne bodo zahtevali od mene? Bolan sem, predebel, kap bi me zadela!"

Ob takih mislih se mu je zameglilo pred očmi, da se je ves stresel. Tudi nocoj je bleled okrog teh in podobnih misli, in ko se je predramil, se je zdrnil in zagrabil za gumb na radiu. London! London! Hudiča... Napovedovalec je hlastno razlagal nekaj o Kominformu in o Sovjetski zvezi, ki obtožujeta Jugoslavijo o "njeni nepravilni politiki," o "turškem terorističnem režimu," o "nacionalizaciji drobne industrije in trgovine," ki je poslabšala preskrbovanje jugoslovanskega prebivalstva...

Ulfacij je zatulil od veselja... Privil je gumb na radio aparatu, primaknil glavo bliže in le malo je manjkalo, da ni glave porinil v aparat, če bi jo le mogel, da mu ne bi ušla nobena beseda.

"Hura, saj sem rekel! Greta, Greta! Smo že tam! Vendar enkrat! Revolucija! Greta, revolucija!" je kričal, da je vsa prestrašena prihitela njegova žena iz kuhinje, ga mirila, on pa je plesal kar po eni nogi in hlastal od navdušenja:

"S Sovjetsko zvezo smo jo že spiskali. Poslušaj! Re-vo-lu-cija! Greta, re-vo-lu-cija! Zdaj je konec! Angleži in Amerikanci pridejo!" je jecljal in vznemirjen je tekal po sobi, se ustavil pri aparatu, spet prisluhnil, vrtel gumb na desno, na levo in iskal in iskal še takih osrečujočih vesti. Sredi sobe se je nenkrat ustavil in v zmagovalju zakrilil z rokami:

"Greta, prinesi vina, likerja! Na to se pije! Jutri bo drugače;

jutri bo vse spet po starem... Na zdravje! Pij, pij, kar ti duša da! Še enega... in še enega...! Zdaj smo na konju!... Pij, Greta, danes ljudska oblast in nikdar več... Tovarna je spet moja!"

Omamljen od navdušenja in pijače, ki jo je zlivl vase, se je sesedel na stol, z desnicco si je podprl glavo, bulil v svojem blaznem zmagovalju predse in točil, pil in pil od sreče, od veselja do iznemoglosti, do dneva, ki mu bo prinesel...

Ko se je prebudil, ga je nemalo vznemirila tišina na cesti. Zakaj ljudje ne vriskajo in ne pojo? Zakaj ne igra muzika? Zakaj se ne sliši pokanje pušk, s katerimi streljajo komuniste? Vse je bilo tiho in mirno kot včeraj in predvčerajšnjim. Mar je revolucijo prespal? Skočil je v hlače in hop na cesto. Toda previdno je vežna vrata le odprl. Da, vse tako kot včeraj! Isti miličnik stoji na križišču... Hitro čez cesto!

"Stoj, tovariš!" ga je ustavil miličnik. "Deset dinarjev kazni, ker niste šli pravokotno čez cesto!"

Ulfacij ga je hotel že nahriliti kot v tistih starih dobrih časih, tako mu je že zlezla sinočnja revolucija v glavo, pa se je vdal in odrlil deset dinarjev. No, čakaj bratec, "ako pridejo," ti že pokažem, si je mislil, toda nemir se ga je le polasčal. Kako? Zakaj? Saj so iz Londona vendar tako razločno povedali... Tu v Ljubljani pa je vse mirno?

Pospešil je korake proti tovarni. Na dvorišču tovarne so bili zbrani delavci. Nekdo je govoril in ko je končal, se je v burnem ploskanju povzpel na stopnico še eden izmed delavcev in spregovoril:

"Tovariši, tovarišice! Prav tako, kakor je naša Partija s tovarišem Titom na čelu vodila v dneh narodnoosvobodilne borbe naše narode po pravilni poti do zmage nad fašizmom, prav tako smo prepričani, da nas naša partija, naš Centralni komite in naš ljubljani tovariš Tito vodijo po pravilni poti tudi danes, ko gradimo socializem. Na-

ša dolžnost je zato, da še tesneje strnemo svoje vrste v borbi proti razrednim sovražnikom, da zaupamo našemu vodstvu in da še bolj odločno vlagamo vse sile za to, da čimprej zgradimo socializem... Kljub vsem klevetam pa naša ljubezen in spoštovanje do velike Sovjetske zveze ni in ne more biti najmanj omajano... S povečanim vpisom posojila, ki ga bomo jutri vpisali, bomo dokazali svoje zaupanje in povedali vsemu svetu, da smo sposobni zgraditi socializem."

"Vse za Tita!—vse za socializem!" je zaorilo iz vseh grl.

Bivši izkoriščevalec, tovarnar Ulfacij, se je počil po glavi, ker se mu je zdelo, da je v njej nekaj zahreščalo. Opetekel se je, kakor pijanec, zavil je proti domu in ko je še srečal gručo mož in žena, ki so šli pojoč na prostovoljno delo prav k njegovi bivši tovarni, se je naslonil na zid in zajokal kakor mila Jera. V glavi mu je šumelo in zdelo se mu je, da je vsa glava postala en sam radio aparat. London, New York, Pariz, Rim...

Prilezel je domov, se zakadil v aparat in in ga treščil na tla. Potem se je sesedel v naslanjač. Zamahnil je s pestjo skozi okno, mimo katerega je korakala mladinska brigada na postajo, da se odpelje na avtostrado Beograd-Zagreb, zakleti pa ni imel več časa. Zadela ga je kap.

TEKOM ČASA,

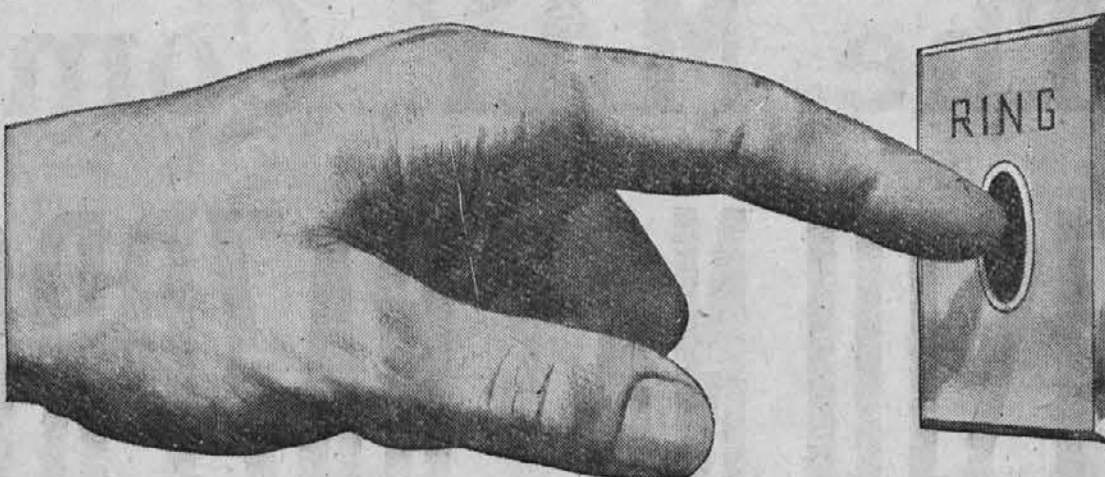
ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticiralo in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVE.
vagal E. 62nd St.; vhod samo na E. 62 St.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel.: EN 5013

It's for you!

SOMETIME in the very near future, a finger will press your doorbell.

The ring will be for you, in more than one sense of the word.

For the doorbell ringer will be a volunteer representative of the U.S. Treasury, aiding the Security Drive to increase automatic buying of U.S. Security Bonds.

For your future, for your security, he will urge you to sign up for one of the two painless, easy, and systematic plans for putting part of your income—regularly—into U.S. Security Bonds.

One is the Payroll Savings Plan, for people on wages or salary. The other is the Bond-A-Month Plan, for those not on payrolls but who have a checking account in a bank.

In all fairness to yourself, you should welcome this man... and listen to him well. He is offering you peace of mind—the peace of mind that can only come from regular saving for the needs and wants of the future.

AMERICA'S SECURITY IS YOUR SECURITY!

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

ZAVAROVALNINO

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.

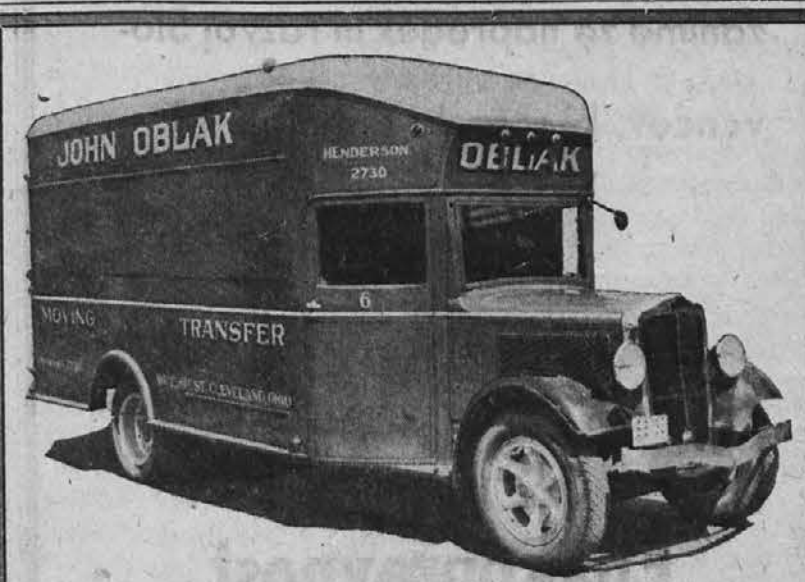
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENdicott 0718

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St.

HE 2730

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

DRUGA KNJIGA

(Nadaljevanje)

"Konec koncev, za koga pa si prav za prav ti?" — je sam sebe vprašal, se zasmejal in odločil: "Nu, vsekakor pač za tebe! V njih je delček mene samega, jaz pa sem delček njihove skupnosti... Vse, kar je lepega in grdega v mojem razredu, je v tej ali oni meri tudi v meni. Morebiti imam sam za spoznanje tanjšo kožo kakor oni le dragoletnik, morebiti zato bolj boleče občutim vsako stvar in prav gotovo sem zato pošteno na vojski in ne "delam za obrambo", ravno zato sem bil tudi tedaj pozimi v Mogilevu, ko sem zagledal v avtomobilu strmoglavljenega imperatorja, ki se je pripeljal iz vrhovnega stana, in njegove žalostne ustnice in podhrtevaajoče, nedopvedljivo neboljene roke, klavirno počivajoče na kolenih, padel v sneg in ihtel kakor otrok... Saj vendar pošteno ne priznam revolucije, je ne morem priznati! Oboje, srce in pamet, se mi upira... Življenje dam za staro, žrtvujem ga brez obotavljanja, brez poze, preprosto, po vojaško. Ampak ali jih je veliko takih?"

Prebledel je, si s predirno, razburjeno razločnostjo priklinal v spomin tisti februarški konec dneva, prepoln barv, upraviteljevo hišo v Mogilevu, železno, z injem prevlečeno ograjo in sneg na tej strani, ki ga je zahajajoče, z injkastovim tulom zagrnjeno sonce opisalo z rdečimi svetlobnimi lisami. Za strmim bregom Dnjepra je bilo nebo obarvano lazurno, cinoburno, rjasto zlato, vsak passek obnebja je bil tako presejnetljivo sproščen, da ga je bilo kar hudo pogledati. Pred vrati je bila majhna gruča dostojanstvenikov iz stana, vojaških in civilnih... Zaprt avtomobil se pripelje ven. Za steklom sta verjetno Frederiks in car, zlek-njen na naslonjalo sedeža. Njegov shujšani obraz ima nekakšen vijoličast odtенок. Na bledelem čelu je poševen črn polukrog kučme, kakršno ima vojaška telesna straža.

Listnickij je skoraj tekel mimo ljudi, ki so se začudeno ozirali za njim. Izpred oči mu ni

vine!... — je zavpil nek prenapet starejši gospod, stopil s pločnika in pomahal s klobukom.

Častnik je ljubeznivo pritaknil roko k ščitku. Obhodnica je zajezdila v dir. Listnickij je pogledal na razburjeni obraz gospoda z vlažnimi usti, ki je bil pozdravil kozake, na njegovo skrbno zavezano pisano samovznico, se namrščil, stisnil v dve gube in smuknil skozi vhod svoje hiše.

11

Častniški zbor štirinajstega polka je zelo navdušeno pozdravil imenovanje generala Kornilova za vrhovnega poveljnika na jugozahodnem bojišču. O njem so govorili z ljubeznijo in spoštovanjem kot o človeku, ki ima železno voljo in je nedvomno sposoben rešiti deželo iz zagate, v katero jo je zavedla začasna vlada.

Posebno radostno je sprejel to imenovanje Listnickij. Preko mlajših stotniških častnikov in sebi bližnjih kozakov je poskusil zvedeti, kaj pravijo o tem kozaki, a dobljena sporočila pa niso razveselila: kozaki so molčali ali docela brezbržno odgovarjali:

— Nam je vse eno...

— Kdo ga pozna, kakšen je.

— Če se bo zavzel za mir, potem kajpak...

— Nam njegovo povišanje ne bo nič pomagalo, da veš!

Čez nekaj dni so se med častniki, ki so občevali s širšimi krogi civilnega prebivalstva in vojaštva, ponavljale vztrajne govorice, češ da Kornilov pritiska na začasno vlado z zahtevo o vzpostavitvi smrtnih kazni na bojišču in izvedbi številnih odločnih ukrepov, od katerih je odvisna usoda armade in izid vojske. Pripravljali so, da se Kerenski boji Kornilova in da ga bo verjetno napel vse sile, da ga bo zamenjal v svojstvu vrhovnega poveljnika na bojišču s kakim popustljivejšim generalom. Naštevati so v vojaških krogih znana imena generalov.

19. julija je vse presenetilo vladno poročilo o imenovanju Kornilova za vrhovnega poveljnika. Kmalu je nadporočnik Atarščikov, ki je imel številne znanke v glavnem odboru častniške zveze, pripovedoval, sklicujoč se na docela zanesljive vire, da je Kornilov v spomenici, pripravljeni za poročilo začasni vladi, vztrajal pri nujnosti naslednjih pomembnejših ukrepov: uvesti je treba na vsem ozemlju dežele z ozirom na zaledno vojsko in prebivalstvo jurisdikcijo vojno-revolucionarnih sodišč z uporabo smrtnih kazni za vrsto določenih hudodelstev, prvenstveno vojnih; vzpostaviti disciplinsko oblast vojaških predstojnikov; tesno omejiti delovanje odborov in določiti njihovo odgovornost pred zakonom in tako dalje.

Se isti dan zvečer je Listnickij v pogovoru s častniki svoje stotnije in drugih stotnij ostro in naravnost zastavil vprašanje s kom drže?

— Gospodje častniki! — je spregovoril z zadržanim razburjenjem. — Živimo v skupni družini. Vemo, kaj pomeni vsak izmed nas, a vse do danes je ostalo med nami veliko kočljivih vprašanj neresenih. In posebnost zdaj, ko so razločno vidni prihodnji nesporazumi med vrhovnim in vlado, si moramo neizogibno jasno zastaviti vprašanje: s kom in za koga smo? Dajmo, pomenimo se tovariško, brez hinavščine.

Nadporočnik Atarščikov je odgovoril prvi:

— Jaz sem pripravljen za generala Kornilova preliti svojo in tujo kri! To je kristalno pošten človek in edinole on more postaviti Rusijo nazaj na noge. Poglejte, kaj je napravil v vojski! Saj so samo po njegovi službi deloma razvezali roke vojaškim predstojnikom, bilo je vendar splošno nasilovanje odborov, bratnje, begunstvo. Kaj

bi se neki pomenkovali? Vsak poštenjak je za Kornilova!

Tenkonogi, nesorazmerno prasi in širokopleči Atarščikov je govoril srdito. Očitno ga je načeto vprašanje živo prizadelo. Ko je utihnil, je pričakujoče potrkal s koncem cigarete po cigaretnici in se ozrl po častnikih, ki so se zbrali okrog mize. Na spodnji trepalnici desnega očesa je imel bradavico kakor rjavkast napet grah. Ovirala je zgornjo veko, da bi mogla tikom pokriti očesa in tako si ob prvem pogledu na Atarščikova dobit vtis, kakor da se mu oči venomer pripirajo v zaničljivo pričakljivem nasmešku.

— Če naj izbiramo med bolj ševiki, Kerenskimi in Kornilovom, potem smo seveda za Kornilova.

— Težko presodimo, kaj hoče Kornilov: ali samo vzpostavitev reda v Rusiji ali vzpostavitev česa drugega...

— To ni odgovor na načelno vprašanje!

— Ne, je!

— Pa recimo, da je odgovor, a je v vsakem primeru neumen.

— Česa pa se bojite, stotnik? Vzpostavitev monarhije?

— Ne bojim se tega, marveč nasprotno, želim.

— Kaj pa potem hočete?

— Gospoda! — je s trdim, hripavim glasom spregovoril Dolgov, nedavni narednik, ki je postal za vojaška odlikovanja praporščak. — O čem se pripravate? Rajši določno povejte, da se moramo mi kozaki držati generala Kornilova kakor otrok za materino krilo. To je brez vsakršnih zvijačnosti, naravnost! Če se odtrgamo od njega, poginemo! Pokopali nas bodo kakor žužje. Zato je vendar jasno: kje je on, tam smo tudi mi.

— To je beseda!

Atarščikov je navdušeno potrkal Dolgova po plečih in uprl smejoče se oči v Listnickega. Ta

se je smehljaj in razburjeno gledil gube na kolenih.

— Kako torej, gospodje častniki, atamani? — je z dvignjenim glasom zaklical Atarščikov. — Ali smo za Kornilova?...

— No, seveda!

— Dolgov je v hipu presekal gordijski voz.

— Vsi častniki so zanj!

— Ne maramo biti izjema.

— Dragi Lavr Georgijevič, kozak in junak, naj živi!

Častniki so pili čaj, se smejala in se suvali. Pomenek je zgubil poprejšnjo napetost in se sukal okoli dogodkov zadnjih dni.

— Mi smo vsi odločno za vrhovnega, kozaki pa se nekaj obirajo... — je neodločno dejal Dolgov.

— Kaj se pravi "obirajo"? — je vprašal Listnickij.

— I, tako. Obirajo — in pika... Po domem in po ženskah se jim toži, pasjim sinovom... Naveličali so se zoprnega življenja...

— Skrbeti moramo, da bomo potegnili kozake za seboj! — je stotnik Černokutov udaril s pestjo po mizi. — Potegnili! Zato pa vendar nosimo častniške naramenice!

— Kozakom je treba potrpežljivo obrazložiti, s kom naj hodijo.

Listnickij je potrkal z žličko ob kozarec; ko so se častniki zbrali, je razločno dejal:

— Prosim, da si zapomnimo.

Ekstra posebnost!

FORNEZ, DIMNIK IN CEV V DIMNIK SČISTI-MO ZA SAMO \$4 do \$6

Pokličite še danes — Prihranite si denar

NATIONAL HEATING CO.

Postrežba širom mesta

FA 6516

gospoda, da mora biti zdaj naše delovanje usmerjeno zlasti v to, kar je povedal Atarščikov, da obrazložimo kozakom dejanski položaj. Kozaka je treba iztrgati vplivu odborov. Pri tem je potrebno spreobračanje značajev, na primer tako, če ne večje, kakršno je morala večina izmed nas doživeti po februarškem prevratu. Prejšnje čase — recimo, šestnajstega leta — sem lahko udaril kozaka in s tem tvegaj, da mi v bitki požene kroglo v tilnik, po februarju pa se moramo preduragati, kajti če bi zdaj udaril katerega koli bedaka, bi me po-

(Dalje prihodnjič)

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

PACKER

40 ur tedensko. — Tedenska plača. Mora biti starosti izven vojaškega vpoklica.

THE UPJOHN CO.

1740 Chester Ave.

FARMA NAPRODAJ

v Perry, O., 20 akrov obdelane zemlje; 7 akrov šume, 3 akre trte, in vsa poslopja, štala; hiša s 5 sobami. Vse udobnosti. Proda se zaradi bolezni. Poizve se na 21950 E. MILLER AVE.

NAPRODAJ JE

1½ akra zemlje; tri-četrt je prazne in ena četrtina je gozda. V novi slovenski naselbini. Poizve se pri tretji hiši na desno, južno od Euclid Ave., na 3176 RICHMOND RD.

FORNEZI

Novi fornezi na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro. Resetting \$15 — čiščenje \$3; premenjamo stare na olje. Thermostat. CHESTER HEATING CO., 1193 Addison Rd., EN 0487 Govorimo slovensko

Išče se

MOŠKE

ZA 1. IN 2. ŠIFT

Čas in pol za delo nad 40 ur

LESNI ODDELEK

KOVINSKI ODDELEK

Bazična plača poleg premije bonus za 2. šift

Na uslugo je kafeterija

Uposlimo tudi nedavno došle imigrante

WHITE

SEWING MACHINE CORP.

1231 MAIN AVE.

Zakrajsek Funeral Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVENUE

Tel: ENdicott 3113

VAS MUČI

REVMATIZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.

Vprašajte nas.

Mandel Drug

slovenska lekarna

15702 Waterloo Rd.

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

The MAY Company

ČISTILNA RAZPRODAJA

OB KONCU MESECA

Samo en dan -- v četrtek

Prihranite $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$

ČISTKA RAZNEGA BLAGA V RAZLIČNIH MERAH IN BARVAH

NE SPREJEMA SE POŠTNIH, TELEFONSKIH

ALI C.O.D. NAROČIL

VSI NAKUPI SO KONČNOVELJAVNI

Nakupi na račun bodo zaračunani s 1. septembrom

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti